

2. Про захист від недобросовісної конкуренції: Закон України від 06.06.1996 р. № 236/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/236/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 17.04.2023).
3. Цивільний кодекс України від 16 січ. 2003 р. №435. Офіц. вісник України, 2003. N. 11. Ст. 461.

УДК 343.21

Олійничук Р. П.
*к.ю.н., доцент, доцент кафедри
безпеки та правоохоронної діяльності,
Західноукраїнський
національний університет*

ВАЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ, ВЧИНЕНИХ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Успішне розкриття та розслідування кримінальних правопорушень неможливе без використання уповноваженими суб'єктами кримінального провадження ефективного та дієвого комплексу негласних засобів отримання доказів, якими відповідно до чинного Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) є негласні слідчі (розшукові) дії (далі – НС(Р)Д).

Впровадження законодавцем інституту НС(Р)Д на стадії досудового розслідування є позитивним моментом та суттєвою допомогою у розкритті кримінальних правопорушень та своєрідним поєднанням оперативно-розшукової діяльності з кримінально-процесуальною.

Негласні слідчі (розшукові) дії – це різновид слідчих (розшукових) дій, відомості про факт та методи проведення яких не підлягають розголошенню, за винятком випадків, передбачених цим Кодексом.

Негласні слідчі (розшукові) дії проводяться у випадках, якщо відомості про кримінальне правопорушення та особу, яка його вчинила, неможливо отримати в інший спосіб [1].

Воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень [2].

Використання лише гласних методів та форм правоохоронної діяльності не може у повній мірі забезпечити швидке, результативне та ефективне розслідування кримінальних правопорушень, особливо тих, які вчиняються в умовах воєнного стану. Адже, цей особливий правовий режим потребує відповідальної та злагодженої співпраці і взаєморозуміння між слідчими та оперативними працівниками для досягнення позитивного результату щодо швидкого та якісного розслідування кримінальних правопорушень, а також професійного провадження досудового розслідування для досягнення його мети та виконання завдань кримінального провадження.

Варто зауважити, що швидке та вдале розкриття кримінальних правопорушень, вчинених в умовах воєнного стану, дуже часто залежить від правильного планування та підготовки негласних слідчих (розшукових) дій службовими особами правоохоронних органів. А також, варто відзначити про надзвичайну важливість та професійну необхідність правильного вибору тактики проведення негласних слідчих (розшукових) дій, результати застосування яких будуть мати вагоме значення та вплив на процес подальшого розслідування кримінальних правопорушень, вчинених в умовах воєнного стану, адже отримання потрібної та корисної інформації про підготовку або ж вчинення кримінального правопорушення та його фіксації, як правило, може відбуватися шляхом застосуванням лише дієвих і адекватних негласних слідчих (розшукових) дій, які, в свою чергу, повинні бути надзвичайно ефективними.

Завдяки впровадженню у вітчизняне кримінальне процесуальне законодавство інституту НС(Р)Д стала можливою легалізація відомостей, отриманих під час оперативно-розшукової діяльності, про що зазначено у ст. 256 КПК України.

Беззаперечним є твердження про те, що з одного боку суб'єкти проведення НС(Р)Д наділені правом використання специфічних засобів і методів боротьби зі злочинністю, а з іншого – кримінально-процесуальними функціями, що дає їм можливість за допомогою оперативно-розшукових методів не лише виявляти осіб, які вчинили злочин чи готуються до нього, а у кримінальному процесуальному порядку оформити здобуті при цьому фактичні дані як докази. На думку науковців, поєднання таких функцій сприяє підвищенню рівня ефективності застосування НС(Р)Д у боротьбі зі злочинністю [3, с. 209].

Використання можливостей НС(Р)Д під час розслідування кримінальних правопорушень, вчинених в умовах воєнного стану має важливе значення для представників правоохоронних органів, так як, в умовах воєнного стану багато людей, перебуваючи в стресовому стані, депресіях та переживаючи неабиякі внутрішні тривоги, не бажають співпрацювати з правоохоронними органами, що в свою чергу створює неабиякі труднощі під час розкриття кримінальних порушень.

Професійний вибір найефективнішої негласної слідчої (розшукової) дії та тактично правильне її проведення дають можливість з'ясувати всі необхідні обставини вчинення того чи іншого кримінального правопорушення.

Інститут НС(Р)Д є одним із найдієвішим способів виявлення та розслідування кримінальних правопорушень, а особливо тих, які вчиняються

в умовах воєнного стану.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 17.04.2023).
2. Про правовий режим воєнного стану : Закон України № 389-VIII від 12. 05. 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text> (дата звернення: 17.04.2023).
3. Столітній А., Нестеренко С. Інститут негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні: сутність, завдання, суб'єкти проведення. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2017. №4. С. 204-213.

УДК 343

Пивоваров В. В.

*к.ю.н., доцент, завідувач відділу
дослідження проблем
кримінально-виконавчого права
Науково-дослідного інституту
вивчення проблем злочинності
імені академіка В.В.Сташиса
НАПрН України*

ПРАВОВІ ЗАСАДИ РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ДЕПАРТАМЕНТУ З ПИТАНЬ ВИКОНАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПОКАРАНЬ

Як передбачено Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» (ст. 1), систему центральних органів виконавчої влади складають міністерства України (далі - міністерства) та інші центральні органи виконавчої влади.

Система центральних органів виконавчої влади є складовою системи органів виконавчої влади, вищим органом якої є Кабінет Міністрів України. Міністерства забезпечують формування та реалізують державну політику в одній чи декількох сферах, інші центральні органи виконавчої влади виконують окремі функції з реалізації державної політики. Повноваження міністерств, інших центральних органів виконавчої влади поширюються на всю територію держави.

Разом із тим, у ст. 13 зазначеного Закону передбачається, що Міністерства мають право створювати територіальні органи міністерства. Територіальні органи міністерства утворюються як юридичні особи публічного права в межах граничної чисельності державних службовців та працівників міністерства і коштів, передбачених на утримання міністерства,